

ลักษณะการใช้งานสวนขนาดเล็กและสวนละแวกบ้าน: กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร

Characteristics of Pocket Park and Neighborhood Park Usage: A Case Study of Bangkok

นิตี ธรรมจิตต์¹, สิกิต อริฟวิโดโด², นัฐสิพร แสงเยื่อน^{3*}, นิสาลักษณ์สูงเนิน⁴

^{1,2,3} ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁴ ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Niti Thammajit¹, Sigit D. Arifwidodo², Natsiporn Sangyuan³, Nisa Leksungnoen⁴

^{1,2,3} Department of Landscape Architecture, Faculty of Architecture, Kasetsart University

⁴ Department of Forest Biology, Faculty of Forestry, Kasetsart University

* Corresponding author, Email: natsiporn.sa@ku.th

Received: 15/08/2025 Revised: 08/10/2025 Accepted: 21/10/2025

บทคัดย่อ

สวนสาธารณะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของเมือง ทั้งเป็นพื้นที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม พื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ และเป็นพื้นที่ออกกำลังกายที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าบริการ ซึ่งเป็นพื้นที่เพื่อการเสริมสร้างสุขภาวะทั้งในด้านสุขภาพกาย จิต และสังคม แต่สถานการณ์ปัจจุบันการสร้างสวนสาธารณะขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานครเป็นไปได้ยาก เนื่องจากการพัฒนากลายเป็นเมืองและการพัฒนาของพื้นที่จากความหนาแน่นของประชากร ดังนั้น การสร้างสวนสาธารณะขนาดเล็กจึงมีความเป็นไปได้มากกว่าในการสร้างและพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเมืองเพื่อประชาชน โดยสวนสาธารณะขนาดเล็กที่สุด 2 ระดับ ตามการจำแนกประเภทสวนสาธารณะโดยกรุงเทพมหานคร ได้แก่ สวนขนาดเล็ก และสวนละแวกบ้าน ในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและเปรียบเทียบลักษณะการใช้งานและกิจกรรมในสวนขนาดเล็ก 3 สวน และสวนละแวกบ้าน 3 สวน เพื่อนำไปสู่ข้อควรคำนึงถึงในการออกแบบและเพิ่มจำนวนสวนสาธารณะขนาดเล็ก ในการส่งเสริมสุขภาพและกิจกรรมทางกายของชุมชน โดยใช้การสำรวจและสังเกตลักษณะการใช้งานในสวนสาธารณะผ่านระบบการสังเกตการเล่นและนันทนาการในชุมชน (SOPARC) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้งานสวนสาธารณะขนาดเล็กส่วนมากเข้าใช้งานในช่วงเย็น โดยผู้ใช้งานสวนละแวกบ้านนิยมประกอบกิจกรรมการเดินเป็นหลัก ต่างจากสวนขนาดเล็กที่ใช้สำหรับการนั่งพัก ทั้งนี้ระดับกิจกรรมทางกาย พบว่าสวนทั้ง 2 ระดับ มีสัดส่วนระดับกิจกรรมทางกายจากมากไปน้อย ดังนี้ กิจกรรมทางกายระดับเบา ระดับน้อยนึ่ง และระดับปานกลางถึงหนัก นอกจากนี้ปัจจัยด้านความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อจำนวนผู้ใช้งานในช่วงเวลากลางคืน ผลการศึกษานี้ได้นำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในข้อควรพิจารณาเพื่อนำไปสู่แนวทางการออกแบบสวนสาธารณะขนาดเล็กที่ส่งเสริมกิจกรรมส่งเสริมสุขภาวะที่เหมาะสมและตอบสนองการใช้งานของผู้ใช้งานต่อไป

คำสำคัญ: สวนสาธารณะขนาดเล็ก, สวนละแวกบ้าน, กิจกรรมทางกาย, ระบบการสังเกตการเล่นและนันทนาการในชุมชน

Abstract

Public parks are important components of urban settings, providing public access to essential spaces for physical activity, recreation, and social interaction. These spaces are essential for promoting a state of holistic well-being, which includes physical, mental, and social health. However, the buildup of large-scale public parks has become increasingly challenging due to the rapid urbanization and population density of Bangkok. Therefore, creating smaller parks is a more practical way to increase the amount of green space in the city. According to the Bangkok Metropolitan Administration, pocket parks and neighborhood parks are two of Bangkok's smallest public park classifications. The purpose of this study is to collect and compare the activities and usage patterns of three pocket parks and three neighborhood parks, with the aim of providing considerations for the design and increasing small public park spaces to promote community health and physical activity. The methodology involved surveying and observing park usage via the System for Observing Play and Recreation in Communities (SOPARC). The study found that most users of pocket parks and neighborhood parks are mostly used in the evening. Neighborhood parks are mostly used for walking, while pocket parks are mostly used for sitting and resting. Regarding physical activity levels, both park levels showed the following distribution from high to low: light physical activity, sedentary activity, and moderate to vigorous activity. Additionally, security issues are a significant factor influencing the number of users during the evening hours. The results of this study provide useful information for consideration in

developing guidelines for designing small public parks that promote appropriate well-being and satisfy users' requirements.

Keywords: Pocket park, Neighborhood park, Physical activity, System for Observing Play and Recreation in Communities (SOPARC)

1. บทนำ

สวนสาธารณะเป็นองค์ประกอบของเมืองที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเป็นพื้นที่สีเขียวที่มีกิจกรรมการใช้งานหลากหลายรูปแบบ ทั้งเป็นพื้นที่ออกกำลังกาย พื้นที่พักผ่อนทางด้านจิตใจ รวมถึงเป็นพื้นที่กิจกรรมนันทนาการด้านสังคมที่ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงสังคม (นิลบล คล่องเวสสะ, 2544) สวนสาธารณะเป็นพื้นที่ที่ประชาชนสามารถเข้าใช้บริการได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพื่อการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการออกกำลังกายหรือกิจกรรมด้านสุขภาพ การใช้สวนสาธารณะเพื่อประกอบกิจกรรมทางกายสามารถลดโอกาสหรือปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases: NCDs) ได้ เช่น โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคไขมันในเลือดสูง และโรคอ้วน (Debnath & Das, 2023) นอกจากนี้ การมีสวนสาธารณะจำนวนมากในย่านที่อยู่อาศัย จะส่งผลดีต่อสุขภาพจิตของคนในชุมชน (Wood et al., 2017) ผ่านการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้วยการพบปะซึ่งกันและกัน ร่วมกับการประกอบกิจกรรมนันทนาการแบบกลุ่ม (Jabbar et al., 2022)

ปัจจุบัน กรุงเทพมหานครเป็นเมืองที่มีการพัฒนาและเติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้พื้นที่สีเขียวตามธรรมชาติหรือพื้นที่ที่ถูกปกคลุมด้วยต้นไม้ลดลง ควรมีการพัฒนาพื้นที่สาธารณะสีเขียวหรือสวนสาธารณะเพิ่มเติม (Thaweevoradej, 2021) ซึ่งความเป็นไปได้ในการพัฒนาพื้นที่เป็นสวนสาธารณะขนาดใหญ่ เช่น สวนระดับเมือง สวนระดับย่าน และสวนชุมชน มีโอกาสในการเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่และงบประมาณ (Debnath & Das, 2023) ดังนั้น การสร้างสวนสาธารณะขนาดเล็กจึงเป็นแนวทางที่เป็นไปได้และมีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากมีความยืดหยุ่นทั้งในด้านขนาดพื้นที่ ตำแหน่งที่ตั้ง และงบประมาณในการก่อสร้างและการดูแลบำรุงรักษาที่ใช้เงินและกำลังคนที่น้อยกว่าสวนสาธารณะขนาดใหญ่ (Zhang & Han, 2021) ซึ่งสวนที่มีขนาดเล็กที่สุด 2 ระดับในพื้นที่สีเขียว 7 ประเภทของกรุงเทพมหานคร ที่มีขนาดไม่เกิน 25 ไร่ ได้แก่ สวนละแวกบ้าน และสวนขนาดเล็ก โดยการศึกษาของ Hashim et al. (2019) พบว่า สวนสาธารณะที่มีขนาดเล็ก มีความสำคัญในการดูแลสุขภาพของประชาชนทั้งด้านสุขภาพร่างกายและการพักผ่อนหย่อนใจ ทั้งนี้ จากการทบทวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานสวนสาธารณะขนาดเล็กยังมีจำนวนจำกัด (Kerishnan & Maruthaveeran, 2021) ทำให้การออกแบบสวนสาธารณะขนาดเล็ก อาจไม่ตอบโจทย์ต่อการใช้งานเท่าที่ควร ข้อมูลด้านลักษณะการใช้งานสวนขนาดเล็กและสวนละแวกบ้าน เป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ในการสนับสนุนความเป็นไปได้ในการเพิ่มจำนวนสวนขนาดเล็ก และพัฒนาสวนให้ตอบรับการใช้งานที่ส่งเสริมการใช้งานและกิจกรรมทางกายในการส่งเสริมสุขภาพชุมชน

การศึกษาเรื่องลักษณะการใช้งานสวนขนาดเล็กและสวนละแวกบ้าน กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจถึงลักษณะการใช้งานและกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสวนขนาดเล็กและสวนละแวกบ้าน ดังนั้น งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสวนทั้ง 2 ประเภท จากปัจจัยด้านบุคคลและกิจกรรมของผู้ใช้สวนที่ส่งผลต่อการใช้งานสวนสาธารณะ เพื่อนำไปสู่ข้อควรคำนึงถึงในการออกแบบและเพิ่มจำนวนสวนสาธารณะขนาดเล็ก เพื่อการส่งเสริมสุขภาพและกิจกรรมทางกายของชุมชนต่อไป

2. ทบทวนวรรณกรรม

บทความนี้ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเภทสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร กิจกรรมทางกายในสวนสาธารณะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้งานสวนสาธารณะ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ประเภทสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร

สวนสาธารณะถูกจัดแบ่งออกเป็นหลายประเภทจากหลายหน่วยงาน ทั้งนี้ เกณฑ์ที่ใช้สำหรับการแบ่งระดับของสวนมีลักษณะที่คล้ายกัน เช่น ขนาดพื้นที่ วัตถุประสงค์ของการใช้งาน ระยะเวลาหรือระยะทางในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนสาธารณะ เป็นต้น โดยมีการแบ่งระดับของพื้นที่สีเขียวและสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร โดย สำนักงาน

สวนสาธารณะ สำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร (ม.ป.ป.) ทั้งหมด 7 ประเภท ได้แก่ สวนขนาดเล็ก สวนละแวกบ้าน สวนชุมชน สวนระดับย่าน สวนระดับเมือง สวนถนน และสวนเฉพาะทาง โดยบทความนี้ใช้กรณีศึกษาที่เป็นสวนขนาดเล็ก (Pocket Park) เป็นสวนที่มีขนาดพื้นที่ไม่เกิน 2 ไร่ ทำหน้าที่ให้บริการผู้อยู่อาศัยในรัศมีไม่เกิน 1 กิโลเมตร สามารถเดินเข้าถึงได้ในเวลาไม่เกิน 10 นาที กระจายอยู่ระหว่างกลุ่มอาคาร หรือบริเวณที่มีผู้อยู่อาศัยจำนวนมาก เป็นพื้นที่เหมาะสำหรับเด็กเล่น ออกกำลังกาย หรือนั่งพักผ่อน และสวนละแวกบ้าน (Neighborhood Park) ซึ่งเป็นสวนที่มีขนาดพื้นที่ตั้งแต่ 2-25 ไร่ ให้บริการผู้อยู่อาศัยในรัศมี 1-3 กิโลเมตร มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติมจากสวนขนาดเล็ก เช่น จุดบริการน้ำดื่ม ห้องน้ำ เป็นต้น

2.2 กิจกรรมทางกายในสวนสาธารณะ

สวนสาธารณะเป็นพื้นที่สำหรับประชาชนทั่วไป โดยผู้ใช้งานมีพฤติกรรมและมีลักษณะการประกอบกิจกรรมที่หลากหลาย (Douglas et al., 2017) ซึ่งลักษณะผู้ใช้งานสวนสาธารณะมีกิจกรรมทั้งที่เป็นการพักผ่อน และการมีกิจกรรมทางกาย ในประเภทต่าง ๆ โดยกิจกรรมทางกาย หมายถึง กิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย ทั้งการออกกำลังกาย การเคลื่อนไหวที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงาน รวมไปถึงกิจกรรมประจำวันต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเผาผลาญพลังงาน โดยกิจกรรมทางกายสามารถช่วยลดความเสี่ยงต่อการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) หลายโรค (Menhas et al., 2021) ซึ่งกิจกรรมทางกายแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ตามปริมาณการใช้พลังงานในหน่วยมีลิลิตรของออกซิเจนต่อน้ำหนักตัวหนึ่งกิโลกรัมต่อนาที (Metabolic Equivalent of Task: MET) ประกอบด้วยกิจกรรมทางกายระดับเบา เช่น การเดินและการทำงานบ้าน กิจกรรมทางกายระดับปานกลาง เช่น การเดินเร็ว การปั่นจักรยานช้า การทำสวน และการเต้น และกิจกรรมทางกายระดับหนัก เช่น การวิ่ง การปั่นจักรยาน และการว่ายน้ำ โดยการประกอบกิจวัตรประจำวันที่ไม่มีการเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การนั่ง การนอน และการดูโทรทัศน์ จัดอยู่ในกิจกรรมระดับเนือยนิ่ง ซึ่งการประกอบกิจกรรมระดับเนือยนิ่งเป็นเวลานานส่งผลให้ความเสี่ยงต่อการป่วยด้วยโรค NCDs สูงขึ้น กิจกรรมทางกายส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในสวนสาธารณะ ประกอบด้วยการเล่นพุดคุย การเดิน การปั่นจักรยาน การวิ่ง รวมถึงการใช้เครื่องออกกำลังกาย เป็นต้น และหากมีพื้นที่ลานกว้าง จะพบกิจกรรมจำพวกแอโรบิก หรือกิจกรรมที่เล่นหรือออกกำลังกายเป็นกลุ่ม (นัฐศิพร แสงเขื่อน และ สิกิต อริฟวิโดโด, 2563) ดังนั้น สวนสาธารณะจึงมีส่วนช่วยให้ผู้คนในละแวกดังกล่าว มีกิจกรรมทางกายที่สูงขึ้น เนื่องจากผู้ใช้งานอยู่ในระยะเข้าถึงได้สะดวก จึงมีแนวโน้มที่จะเข้าใช้สวนมากกว่าผู้ที่เข้าถึงสวนได้ยาก (Arifwidodo, 2020)

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้งานสวนสาธารณะ

สวนสาธารณะเป็นสถานที่สำคัญของชุมชนในการบริการด้านสุขภาพของประชาชน ที่มีการเข้าถึงได้ง่ายและรองรับได้ทุกเพศทุกวัยเพื่อรองรับกิจกรรมทางกายประเภทต่าง ๆ และการพักผ่อนหย่อนใจ (Chandrasiri & Arifwidodo, 2017) ทั้งนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าใช้งานสวนสาธารณะของผู้ใช้งานแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันออกไป เช่น เพศและช่วงวัย มีผลต่อความต้องการที่แตกต่างกัน โดยเพศชายมักประกอบกิจกรรมประเภทที่มากกว่าเพศหญิง ผู้ใหญ่และผู้สูงอายุต้องการพื้นที่สงบสำหรับการประกอบกิจกรรมมากกว่าเด็กและวัยรุ่น (Douglas et al., 2017) ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ เช่น สวนขนาดเล็กมีผลทำให้การเข้าถึงพื้นที่สาธารณะเกิดขึ้นได้ง่าย ขณะที่สวนขนาดใหญ่ดึงดูดให้ผู้คนออกกำลังกายมากกว่า (Liu et al., 2022; Wood et al., 2017) การเข้าถึง เช่น สวนที่มีรถไฟฟ้าเข้าถึงส่งผลให้ปริมาณการเข้าใช้งานสวนสาธารณะมากขึ้น (Arifwidodo & Chandrasiri, 2020) ทางเท้าบริเวณที่พักอาศัยที่สะดวกส่งผลให้ผู้สูงอายุเข้าใช้งานสวนมากขึ้น (Douglas et al., 2017; Yung et al., 2016) และความปลอดภัย เช่น การบดบังทัศนวิสัยของต้นไม้ พุ่มไม้ แสงสว่าง ความสะอาด ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าใช้งานโดยเฉพาะผู้ใช้งานเพศหญิง (Polko & Kimic, 2022) นอกจากนี้ การเสริมสร้างลักษณะทางกายภาพที่ดีของสวน ได้แก่ 1) มีความชัดเจน เช่น การมีป้ายชื่อสวน มีแผนผังแสดงตำแหน่งบริเวณต่าง ๆ ภายในสวน 2) มีความพร้อมในการบริการ เช่น เส้นทางเดิน มีที่จอดรถ มีต้นไม้ร่มรื่น มีถังขยะ สุขา ตู้น้ำดื่ม เป็นต้น 3) มีความปลอดภัยในการใช้

สวนสาธารณะด้วยการมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ ประตูเข้าออกที่สามารถดูแลได้ทั่วถึง 4) มีการดูแลรักษาสวนและความสะอาดสวนอย่างสม่ำเสมอ (อาชัญญา รัตนอุบล และคณะ, 2548)

2.4 เครื่องมือสำรวจและสังเกตการณ์โดยตรงอย่างเป็นระบบ ด้านลักษณะใช้งานในสวนสาธารณะ (System for Observing Play and Recreation in Communities: SOPARC)

เครื่องมือสำรวจและสังเกตการณ์โดยตรงอย่างเป็นระบบ ด้านลักษณะใช้งานในสวนสาธารณะ หรือ SOPARC เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินข้อมูลประชากร และระดับกิจกรรมทางกายของผู้ใช้งานสวนสาธารณะหรือพื้นที่นันทนาการ ลักษณะอื่นโดยใช้การสุ่มนับตามช่วงเวลาอย่างเป็นระบบ (McKenzie et al., 2006) ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลจำนวนนับหรือข้อมูลเชิงปริมาณของผู้ใช้งานในสวนสาธารณะ โดยระบุพื้นที่หรือโซนเบื้องต้นตามการสำรวจที่ผู้สังเกตการณ์วางแผนให้สอดคล้องกับจำนวนคนและขนาดของพื้นที่ได้ตามความเหมาะสม มีระบบการระบุตำแหน่งที่พบผู้ใช้งาน ดังนั้น SOPARC จึงเป็นเครื่องมือที่นำมาใช้งาน เพื่อการสำรวจหรือเปรียบเทียบลักษณะการใช้งานสวนสาธารณะ เนื่องจากมีต้นทุนไม่สูงมาก และขั้นตอนการสำรวจกระทบต่อผู้ใช้น้อย จึงช่วยลดความลำเอียงในการบันทึกข้อมูลได้ อีกทั้งยังสามารถประยุกต์ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการสำรวจได้อย่างยืดหยุ่น จึงเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการนำมาสำรวจสวนสาธารณะ เพื่อใช้สำหรับการปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการใช้งาน (Evenson et al., 2016)

3. วิธีดำเนินการวิจัย

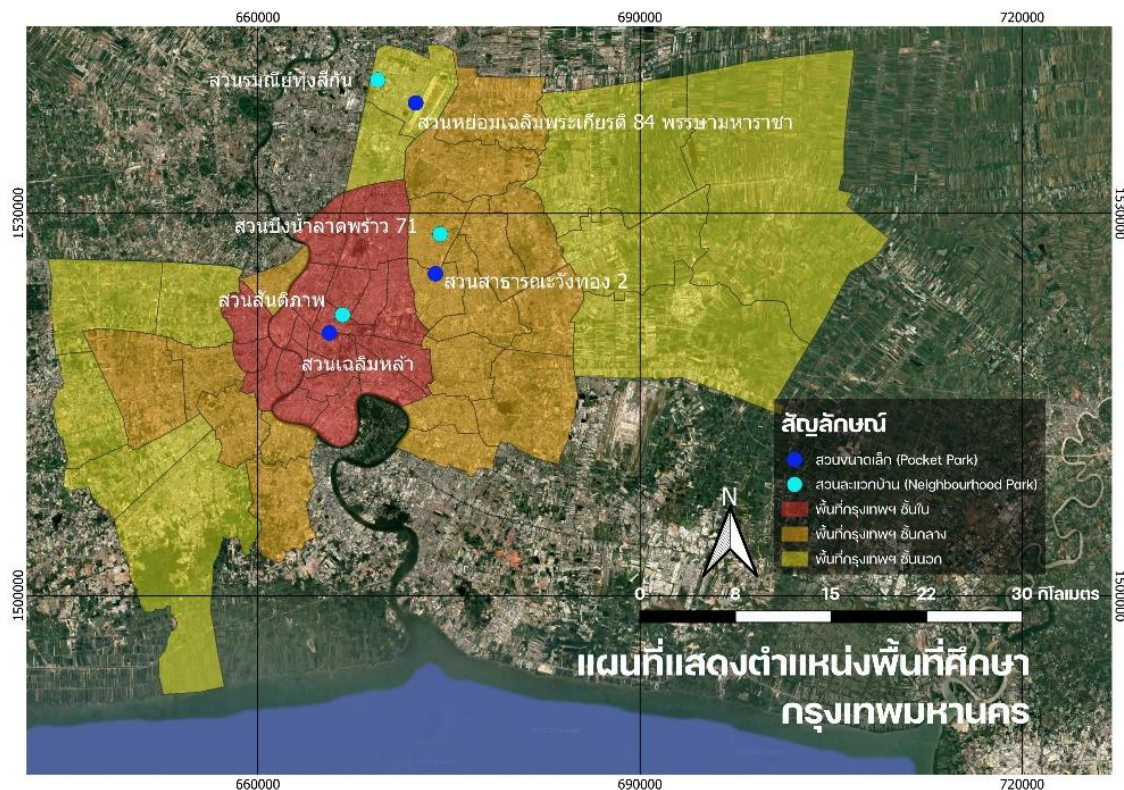
การศึกษาลักษณะการใช้งานสวนขนาดเล็กและสวนละแวกบ้าน กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประเภทการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้เครื่องมือสำรวจและสังเกตการณ์โดยตรงอย่างเป็นระบบ ด้านลักษณะใช้งานในสวนสาธารณะ System for Observing Play and Recreation in Communities (SOPARC) (McKenzie et al., 2006) ประกอบด้วยลักษณะการใช้งานของแต่ละช่วงวัย เพศ ระดับการประกอบกิจกรรมทางกาย การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้ใช้งานสวนสาธารณะที่พบในวันธรรมดาและวันหยุด ในช่วงเช้าและช่วงเย็น รวมทั้งหมด 8 ช่วงเวลา โดยสุ่มใน 15 นาทีแรก ของแต่ละช่วงเวลา ประกอบด้วยช่วงเช้า 4 ช่วงเวลา 06.00 น. 07.00 น. 08.00 น. และ 09.00 น. และช่วงเย็น 4 ช่วงเวลา 16.00 น. 17.00 น. 18.00 น. และ 19.00 น. ของสวนสาธารณะทั้ง 2 ประเภท เพื่อรวบรวมข้อมูลในเชิงสถิติ

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา เลือกตัวแทนสวนสาธารณะในพื้นที่กรุงเทพมหานครทั้ง 3 ชั้น โดยในแต่ละชั้นประกอบด้วยสวนสาธารณะ 2 ระดับ ได้แก่ สวนละแวกบ้าน และสวนขนาดเล็ก ตามลำดับ ดังนี้ พื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นใน ได้แก่ สวนสันติภาพ และสวนเฉลิมหล้า ส่วนพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นกลาง ได้แก่ สวนบึงน้ำลาดพร้าว 71 และสวนสาธารณะวังทอง 2 และส่วนพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นนอก ได้แก่ สวนรมณีวงศ์ และสวนห้วยมณีเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษา มหาราชฯ ดังภาพที่ 1 บทความนี้ มีเกณฑ์ในการเลือกพื้นที่ศึกษาโดยใช้ขนาดของสวนแต่ละประเภทที่มีขนาดใกล้เคียงกัน ซึ่งต้องเป็นสวนสาธารณะที่อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักสิ่งแวดล้อมหรือสำนักงานเขตสังกัดกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นสวนสาธารณะที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีถนนและจุดเชื่อมต่อขนส่งมวลชน ซึ่งพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นกลางและชั้นนอกตั้งอยู่ในย่านชุมชนที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย และพื้นที่ชั้นในอยู่ในย่านพาณิชยกรรมในรัศมีการให้บริการของสวน และตั้งอยู่นอกเขตรัศมีการให้บริการจากสวนสาธารณะแห่งอื่น

การศึกษานี้ เป็นการรวบรวมและวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะการใช้งาน และระดับกิจกรรมทางกายระหว่างสวนทั้ง 2 ประเภท จากการสำรวจและสังเกตการณ์ในพื้นที่ศึกษาและช่วงเวลาที่กำหนด โดยงานวิจัยนี้ผ่าน

การรับรองจริยธรรมการวิจัยจากฝ่ายมาตรฐานการวิจัยและศูนย์สัตว์ทดลอง สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เลขที่ COE67/046 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2567

ภาพที่ 1 ตำแหน่งพื้นที่ศึกษา

4. ผลการวิจัย

4.1 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา

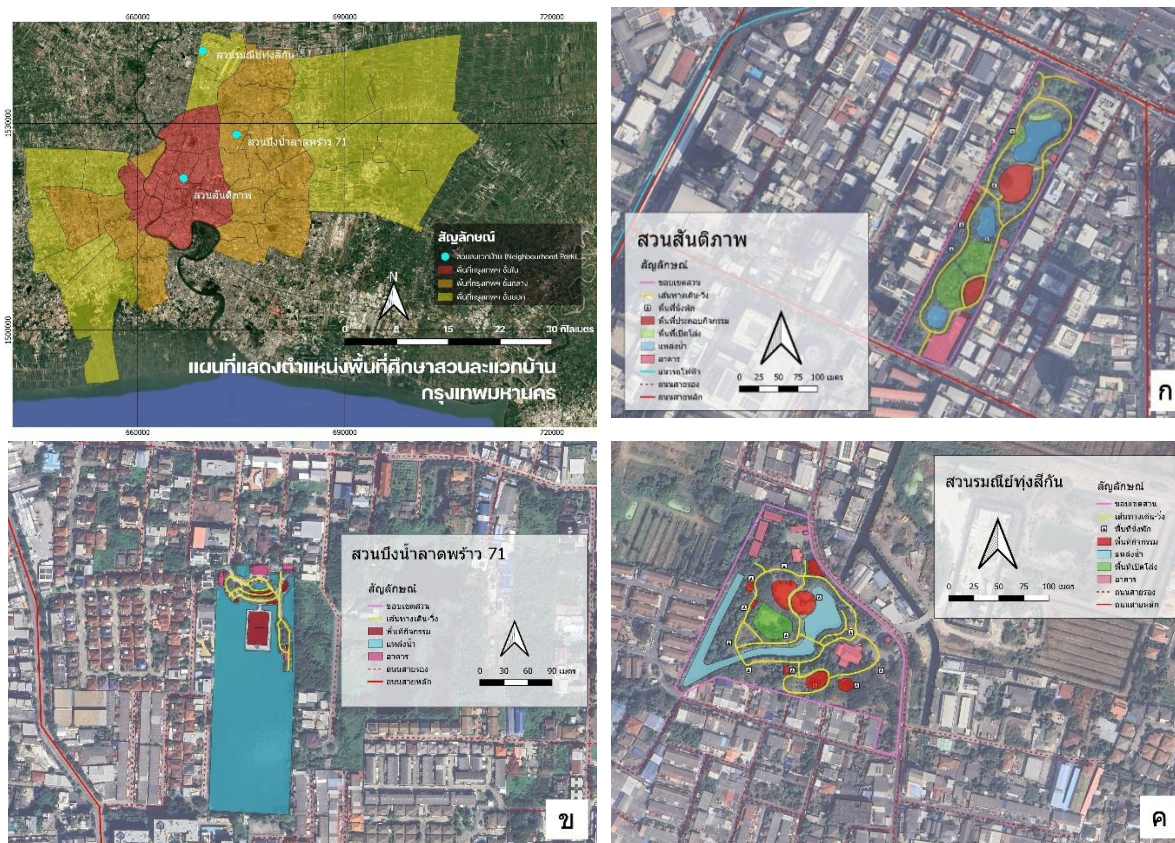
4.1.1 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาสวนละแวกบ้าน

จากการสำรวจลักษณะทางกายภาพของสวนสาธารณะ ประเภทสวนละแวกบ้านทั้ง 3 สวนที่เป็นพื้นที่ศึกษา พบว่าทั้ง 3 สวน มีเวลาเปิดให้บริการเหมือนกัน คือ ช่วงเวลา 05.00-21.00 น. โดยขนาดพื้นที่ประมาณ 15-21 ไร่ อยู่ใกล้จุดขนส่งมวลชน ไม่ว่าจะเป็นรถไฟฟ้าและรถประจำทาง และอยู่ในย่านที่อยู่อาศัยทั้งที่เป็นบ้านพักอาศัย หอพัก คอนโดมิเนียม และอาคารพาณิชย์ โดยพื้นที่ภายในสวนทั้ง 3 แห่งนี้มีเหมือนกัน ได้แก่ เส้นทางเดิน-วิ่ง ลานอเนกประสงค์ สนามเด็กเล่น ลานเครื่องออกกำลังกาย พื้นที่ประกอบกิจกรรม พื้นที่เปิดโล่ง และแหล่งน้ำ โดยรายละเอียดสวนละแวกบ้านแต่ละแห่งมีรายละเอียด ดังนี้

สวนสันติภาพ ตั้งอยู่บนถนนราชวิถี ระหว่างซอยราชวิถี 1 และซอยราชวิถี 3 เขตราชเทวี อยู่ห่างจากรถไฟฟ้าบีทีเอส สถานีอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ประมาณ 600 เมตร มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 20 ไร่ 80 ตารางวา เวลาเปิดให้บริการ 05.00-21.00 น. พื้นที่โดยรอบประกอบด้วยร้านค้า อาคารพาณิชย์ หอพัก คอนโดมิเนียม และสำนักงาน พื้นที่ประกอบกิจกรรมภายในประกอบด้วยเส้นทางเดิน-วิ่งรอบสวนสาธารณะ มีจุดนั่งพักเป็นระยะ ลานประกอบกิจกรรมเปิดโล่ง พื้นที่สีเขียว และแหล่งน้ำ โดยมีเส้นทางเชื่อมภายในเพื่อเป็นทางลัดที่ใช้ในการเดิน-วิ่งบริเวณกึ่งกลางสวน

สวนบึงน้ำลาดพร้าว 71 ตั้งอยู่ที่ซอยนาคนิวาส 48 เขตลาดพร้าว มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 21 ไร่ เวลาเปิดให้บริการ 05.00-21.00 น. พื้นที่โดยรอบประกอบด้วยบ้านพักอาศัยและหอพัก พื้นที่ประกอบกิจกรรมภายในของสวนบึงน้ำลาดพร้าว 71 ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่น้ำ โดยพื้นที่ประกอบกิจกรรมอยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้า และลานอเนกประสงค์ลอยน้ำซึ่งมีการประกอบกิจกรรมหลากหลาย เช่น สนามเด็กเล่น ลานเล่น เครื่องออกกำลังกาย พื้นที่พักผ่อน เป็นต้น โดยมีเส้นทางเดิน-วิ่งเป็นทางขนานกับพื้นที่กิจกรรม และในบริเวณพื้นที่รอบเกาะด้านทิศตะวันออก

สวนรมณีย์ทุ่งสีกัน ตั้งอยู่ที่ถนนวัดเวฬุวนาราม เขตดอนเมือง มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 15 ไร่ 2 งาน เวลาเปิดให้บริการ 05.00-21.00 น. พื้นที่โดยรอบประกอบด้วยบ้านพักอาศัยและร้านค้า พื้นที่ประกอบกิจกรรมภายในประกอบด้วยเส้นทางเดิน-วิ่ง โดยรอบพื้นที่สวนที่มีหลายวงรอบ และมีพื้นที่ประกอบกิจกรรม เช่น ลานนวดเท้า ลานเครื่องออกกำลังกาย สนามเด็กเล่น กระจายในสวนเป็นระยะตามเส้นทางเดิน-วิ่ง เช่นเดียวกับที่นั่งพักผ่อน รวมถึงมีพื้นที่เปิดโล่งสีเขียว ลานอเนกประสงค์บริเวณกึ่งกลางสวน อีกทั้งยังมีแหล่งน้ำเป็นพื้นที่ผ่อนคลายระหว่างชมสวนและสวนทางทิศตะวันตกและมีแหล่งน้ำต่อเนื่องมายังพื้นที่ด้านใน เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศร่มรื่นให้กับลานอเนกประสงค์และเส้นทางเดิน-วิ่งให้กับผู้ใช้งานในสวนสาธารณะ

ภาพที่ 2 ตำแหน่งสวนและแวกบ้านที่เป็นพื้นที่ศึกษาและลักษณะกายภาพของสวน
สวนสันติภาพ (ก) สวนบึงน้ำลาดพร้าว 71 (ข) และสวนรมณีย์ทุ่งสีกัน (ค)

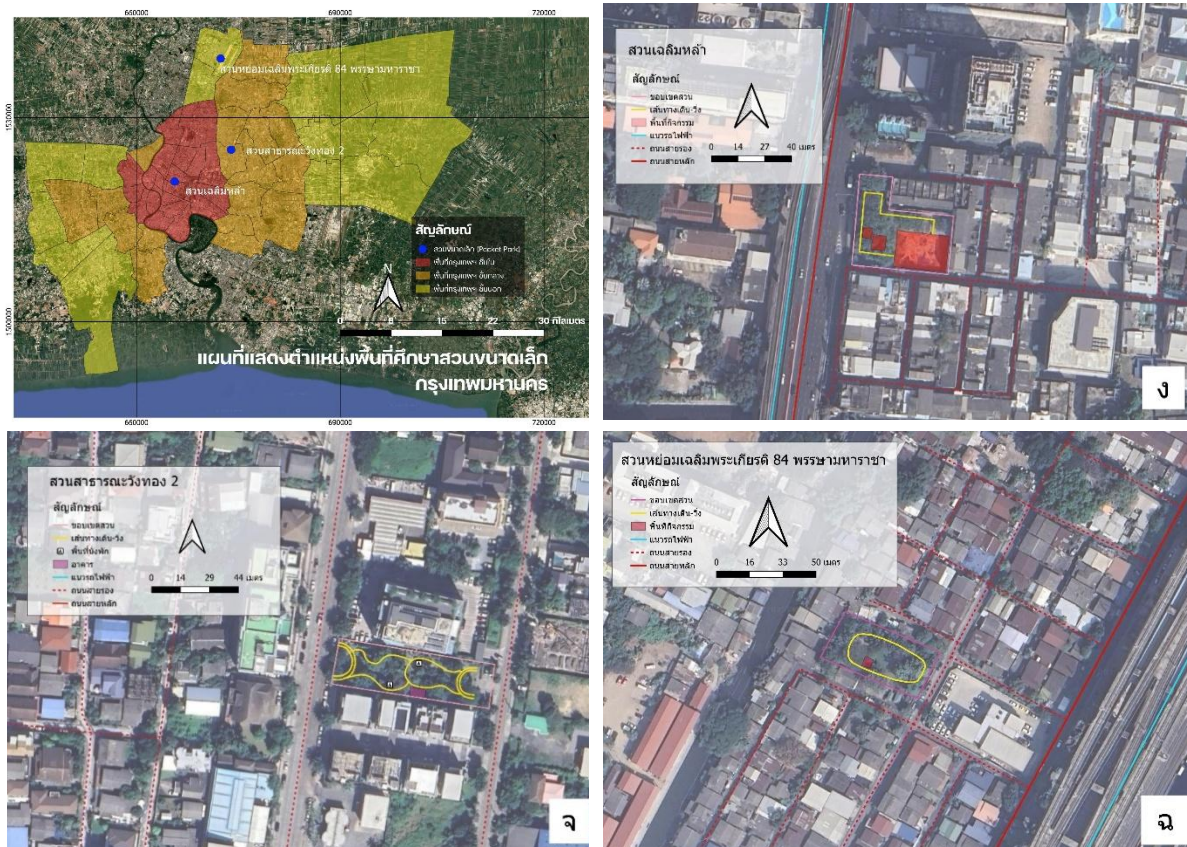
4.1.2 ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ศึกษาสวนขนาดเล็ก

จากการสำรวจลักษณะทางกายภาพของสวนสาธารณะ ประเภทสวนขนาดเล็ก ทั้ง 3 สวนที่เป็นพื้นที่ศึกษา พบว่าทั้ง 3 สวน มีเวลาเปิดให้บริการแตกต่างกัน โดยมีขนาดพื้นที่ประมาณ 3 งาน - 1 ไร่ อยู่ใกล้จุดขนส่งมวลชน ไม่ว่าจะเป็นรถไฟฟ้าและรถประจำทาง ซึ่งอยู่ในระยะที่สามารถเดินเข้าถึงได้ง่าย และอยู่ในย่านที่อยู่อาศัยทั้งที่เป็นบ้านพักอาศัย หอพัก คอนโดมิเนียม และอาคารพาณิชย์ โดยพื้นที่ภายในสวนทั้ง 3 แห่งนี้มีเหมือนกัน ได้แก่ เส้นทางเดิน และลานอเนกประสงค์ หรือพื้นที่ทำกิจกรรมขนาดย่อม โดยรายละเอียดสวนขนาดเล็กแต่ละแห่งมีรายละเอียด ดังนี้

สวนเฉลิมหล้า ตั้งอยู่ที่ซอยเพชรบุรี 18 ห่างจากรถไฟฟ้าบีทีเอสสถานีราชเทวีประมาณ 250 เมตร มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 3 งาน 55 ตารางวา เวลาเปิดให้บริการ 05.00-19.00 น. พื้นที่โดยรอบประกอบด้วยบ้านพักอาศัย สำนักงาน โรงแรม อาคารพาณิชย์ เป็นต้น โดยมีพื้นที่กิจกรรมภายในประกอบด้วยเส้นทางเดินโดยรอบพื้นที่สวน มีสนามเด็กเล่น และลานอเนกประสงค์ทั้งขนาดใหญ่และขนาดย่อม

สวนสาธารณะวังทอง 2 ตั้งอยู่ที่ซอยลาดพร้าว 71 เขตวังทองหลาง อยู่ห่างจากสถานีรถไฟฟ้าสายสีเหลืองประมาณ 600 เมตร มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 1 ไร่ 34 ตารางวา เวลาเปิดให้บริการ 05.00-21.00 น. พื้นที่โดยรอบประกอบด้วยบ้านพักอาศัย และหอพัก พื้นที่ประกอบกิจกรรมภายในประกอบด้วยพื้นที่สีเขียวเป็นหย่อม เส้นทางเดินโดยรอบบริเวณสวน และศาลาพักผ่อน

สวนหย่อมเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษามหาราชา ตั้งอยู่ที่ซอยช่างอากาศอุทิศ 4 เขตดอนเมือง อยู่ห่างจากสถานีรถไฟฟ้าสายสีแดงประมาณ 250 เมตร มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 3 งาน 33 ตารางวา เปิดให้บริการ 24 ชั่วโมง พื้นที่โดยรอบเป็นบ้านพักอาศัย พื้นที่ประกอบกิจกรรมภายในประกอบด้วยเส้นทางเดินโดยรอบในบริเวณพื้นที่สวน มีพื้นที่เปิดโล่งสีเขียว และสนามเด็กเล่น

ภาพที่ 3 ตำแหน่งสวนขนาดเล็กที่เป็นพื้นที่ศึกษาและลักษณะกายภาพของสวน

สวนเฉลิมหล้า (ง) สวนสาธารณะวังทอง 2 (จ) และสวนหย่อมเฉลิมพระเกียรติ 84 พรรษามหาราชา (ฉ)

4.2 การใช้งานสวนสาธารณะในแต่ละช่วงเวลา

ผู้ใช้งานสวนสาธารณะจากการสำรวจทั้ง 2 ประเภทสวน พบว่า ในวันธรรมดาผู้ใช้งานทั้งช่วงเช้าและช่วงเย็นในสวนละแวกบ้านจำนวน 2,871 คน และสวนขนาดเล็ก จำนวน 187 คน ส่วนในวันหยุดมีผู้ใช้งานทั้งช่วงเช้าและช่วงเย็นในสวนละแวกบ้านจำนวน 2,875 คน และสวนขนาดเล็ก จำนวน 259 คน โดยเมื่อเปรียบเทียบช่วงเวลาการใช้สวน พบว่าทั้งในสวน

สวนสาธารณะและสวนขนาดเล็ก มีผู้ใช้งานสวนในช่วงเย็นมากกว่าทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด และสัดส่วนการใช้งาน พบว่า ในวันหยุดมีผู้ใช้งานสวนสาธารณะและสวนขนาดเล็กสูงสุดลำดับที่ 1 เวลา 18.00 น. ร้อยละ 28.8 ลำดับที่ 2 เวลา 17.00 น. ร้อยละ 20.66 และลำดับที่ 3 เวลา 19.00 น. ร้อยละ 12.77 และมีผู้ใช้งานสวนขนาดเล็กสูงสุดลำดับที่ 1 เวลา 17.00 น. ร้อยละ 30.12 ลำดับที่ 2 เวลา 18.00 น. ร้อยละ 29.73 และลำดับที่ 3 เวลา 16.00 น. ร้อยละ 18.92 ในวันธรรมดา พบว่า มีผู้ใช้งานสวนสาธารณะและสวนขนาดเล็กสูงสุดลำดับที่ 1 เวลา 18.00 น. ร้อยละ 25.01 ลำดับที่ 2 เวลา 19.00 น. ร้อยละ 20.69 และลำดับที่ 3 เวลา 17.00 น. ร้อยละ 17.10 และมีผู้ใช้งานสวนขนาดเล็กสูงสุดลำดับที่ 1 เวลา 17.00 น. ร้อยละ 28.88 ลำดับที่ 2 เวลา 16.00 น. ร้อยละ 25.13 และลำดับที่ 3 เวลา 18.00 น. ร้อยละ 17.65 โดยเมื่อเปรียบเทียบสวนทั้ง 2 ขนาดพบว่า สวนสาธารณะมีผู้ใช้งานสูงสุด 3 ลำดับเวลา 17.00-19.00 น. ขณะที่สวนขนาดเล็กมีผู้ใช้งานสูงสุด 3 ลำดับเวลา 16.00-18.00 น. ทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด ดังตารางที่ 1

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า จำนวนรวมผู้ใช้งานสวนสาธารณะและสวนขนาดเล็กในวันธรรมดาและวันหยุดไม่แตกต่างกัน แต่ในสวนขนาดเล็กมีจำนวนรวมผู้ใช้งานในวันธรรมดาและวันหยุดที่แตกต่างกัน โดยสวนทั้ง 2 ประเภทส่วนมากมีผู้ใช้งานในช่วงเวลาเย็นมากกว่าช่วงเวลาเช้าทั้งในวันหยุดและวันธรรมดา

ตารางที่ 1 จำนวนรวมผู้ใช้งานสวนสาธารณะจำแนกตามประเภทสวน วัน และเวลา

วัน	เวลา	สวนสาธารณะ		สวนขนาดเล็ก	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วันธรรมดา	06.00	230	8.01	3	1.60
	07.00	276	9.61	16	8.56
	08.00	199	6.93	14	7.49
	09.00	64	2.23	19	10.16
	16.00	299	10.41	47	25.13
	17.00	491	17.10	54	28.88
	18.00	718	25.01	33	17.65
	19.00	594	20.69	1	0.53
	รวม	2,871	100	187	100
วันหยุด	06.00	204	7.10	7	2.70
	07.00	334	11.62	10	3.86
	08.00	234	8.14	16	6.18
	09.00	160	5.57	18	6.95
	16.00	154	5.36	49	18.92
	17.00	594	20.66	78	30.12
	18.00	828	28.80	77	29.73
	19.00	367	12.77	4	1.54
	รวม	2,875	100	259	100

4.3 การใช้งานสวนของแต่ละช่วงวัย

4.3.1 สวนละแวกบ้าน

ผลการสำรวจผู้ใช้งานสวนละแวกบ้านมีดังนี้ ในวันธรรมดาช่วงเช้า พบว่า ผู้ใช้สวนเป็นวัยผู้ใหญ่ (ร้อยละ 53.45) รองลงมา คือ ผู้สูงวัย (ร้อยละ 38.23) และในวันธรรมดาช่วงเย็น มีผู้ใช้สวนเป็นวัยผู้ใหญ่ (ร้อยละ 58.80) รองลงมา คือ วัยรุ่น (ร้อยละ 38.23) ส่วนในวันหยุดช่วงเช้า พบผู้ใช้สวนเป็นวัยผู้ใหญ่ (ร้อยละ 53.65) รองลงมา คือ ผู้สูงวัย (ร้อยละ 35.84) และในวันหยุดช่วงเย็น พบผู้ใช้สวนเป็นวัยผู้ใหญ่ (ร้อยละ 48.86) รองลงมา คือ วัยเด็ก (ร้อยละ 17.70)

ทั้งนี้ผู้ใช้งานสวนละแวกบ้าน ในช่วงเวลาเช้าและเย็นทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด พบว่า วัยผู้ใหญ่มีการใช้สวนมากที่สุด โดยช่วงเช้าของวันธรรมดาและวันหยุด สัดส่วนมากที่สุดลำดับที่ 1 และ 2 เป็นวัยผู้ใหญ่และผู้สูงวัย ส่วนในช่วงเย็นมีความแตกต่างกันในสัดส่วนลำดับที่ 2 เนื่องจากในวันธรรมดาคือวัยรุ่น และในวันหยุดเป็นวัยเด็ก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนรวมผู้ใช้งานสวนสาธารณะประเภทสวนละแวกบ้านจำแนกตามช่วงวัย

วัน	เวลา		เด็ก (0-12 ปี)	วัยรุ่น (12-20 ปี)	ผู้ใหญ่ (20-60 ปี)	ผู้สูงวัย (60 ปี ขึ้นไป)	รวม
วันธรรมดา	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	10	54	411	294	769
		ร้อยละ	(1.30)	(7.02)	(53.45)	(38.23)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	186	399	1,236	281	2,102
		ร้อยละ	(8.85)	(18.98)	(58.80)	(13.37)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	196	453	1,647	575	2,871
		ร้อยละ	(6.83)	(15.78)	(57.37)	(20.03)	(100)
วันหยุด	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	28	70	500	334	932
		ร้อยละ	(3.00)	(7.51)	(53.65)	(35.84)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	344	333	950	316	1,943
		ร้อยละ	(17.70)	(17.14)	(48.89)	(16.26)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	372	403	1,450	650	2,875
		ร้อยละ	(12.94)	(14.02)	(50.43)	(22.61)	(100)

4.3.2 สวนขนาดเล็ก

ผลการสำรวจผู้ใช้งานสวนขนาดเล็ก มีดังนี้ ในวันธรรมดาช่วงเช้า พบผู้ใช้สวนเป็นวัยผู้ใหญ่ (ร้อยละ 63.46) รองลงมา คือ ผู้สูงวัย (ร้อยละ 23.08) และในวันธรรมดาช่วงเย็น พบผู้ใช้สวนเป็นวัยรุ่น (ร้อยละ 34.07) รองลงมา คือ วัยเด็ก (ร้อยละ 33.33) ส่วนในวันหยุดช่วงเช้า พบผู้ใช้สวนเป็นวัยผู้ใหญ่ (ร้อยละ 47.06) รองลงมา คือ วัยเด็ก (ร้อยละ 25.49) และในวันหยุดช่วงเย็น พบผู้ใช้สวนเป็นวัยผู้ใหญ่ (ร้อยละ 37.98) รองลงมา คือ วัยเด็ก (ร้อยละ 36.54)

ทั้งนี้ ผู้ใช้งานสวนขนาดเล็ก พบว่า ผู้ใหญ่เป็นผู้ใช้งานสวนมากที่สุด ยกเว้นช่วงเย็นของวันธรรมดาที่พบผู้ใช้งานสวนมากที่สุดเป็นวัยรุ่น และพบว่าผู้ใช้งานสวนมากที่สุดลำดับที่ 2 คือ วัยเด็ก ยกเว้นช่วงเช้าของวันธรรมดาที่พบผู้ใช้งานสวนมากที่สุดลำดับที่ 2 เป็นผู้สูงวัย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนรวมผู้ใช้งานสวนสาธารณะประเภทสวนขนาดเล็กจำแนกตามช่วงวัย

วัน	เวลา		เด็ก (0-12 ปี)	วัยรุ่น (12-20 ปี)	ผู้ใหญ่ (20-60 ปี)	ผู้สูงอายุ (60 ปี ขึ้นไป)	รวม
วันธรรมดา	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	5	2	33	12	52
		ร้อยละ	(9.62)	(3.85)	(63.46)	(23.08)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	45	46	30	14	135
		ร้อยละ	(33.33)	(34.07)	(22.22)	(10.37)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	50	48	63	26	187
		ร้อยละ	(26.74)	(25.67)	(33.69)	(13.90)	(100)
วันหยุด	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	13	5	24	9	51
		ร้อยละ	(25.49)	(9.80)	(47.06)	(17.65)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	76	42	79	11	208
		ร้อยละ	(36.54)	(20.19)	(37.98)	(5.29)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	89	47	103	20	259
		ร้อยละ	(34.36)	(18.15)	(39.77)	(7.72)	(100)

4.4 การใช้งานสวนของแต่ละเพศ

4.4.1 สวนละแวกบ้าน

ผลการสำรวจผู้ใช้งานสวนละแวกบ้าน มีดังนี้ ในวันธรรมดาทั้งช่วงเช้าและช่วงเย็น พบว่าผู้ใช้งานเป็นเพศชาย ร้อยละ 55.53 และร้อยละ 50.62 ตามลำดับ ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าเพศหญิงในทั้ง 2 เวลา ซึ่งแตกต่างจากในช่วงวันหยุด ที่ผู้ใช้งานส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงทั้งในช่วงเช้าและช่วงเย็น โดยมีสัดส่วนของเพศหญิง ร้อยละ 56.33 และร้อยละ 50.85 ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนรวมผู้ใช้งานสวนสาธารณะประเภทสวนละแวกบ้านจำแนกตามเพศ

วัน	เวลา		เพศชาย	เพศหญิง	รวม
วันธรรมดา	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	427	342	769
		ร้อยละ	(55.53)	(44.47)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	1,064	1,038	2,102
		ร้อยละ	(50.62)	(49.38)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	1,491	1,380	2,871
		ร้อยละ	(51.93)	(48.07)	(100)
วันหยุด	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	407	525	932
		ร้อยละ	(43.67)	(56.33)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	955	988	1,943
		ร้อยละ	(49.15)	(50.85)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	1,362	1,513	2,875
		ร้อยละ	(47.37)	(52.63)	(100)

4.4.2 สวนขนาดเล็ก

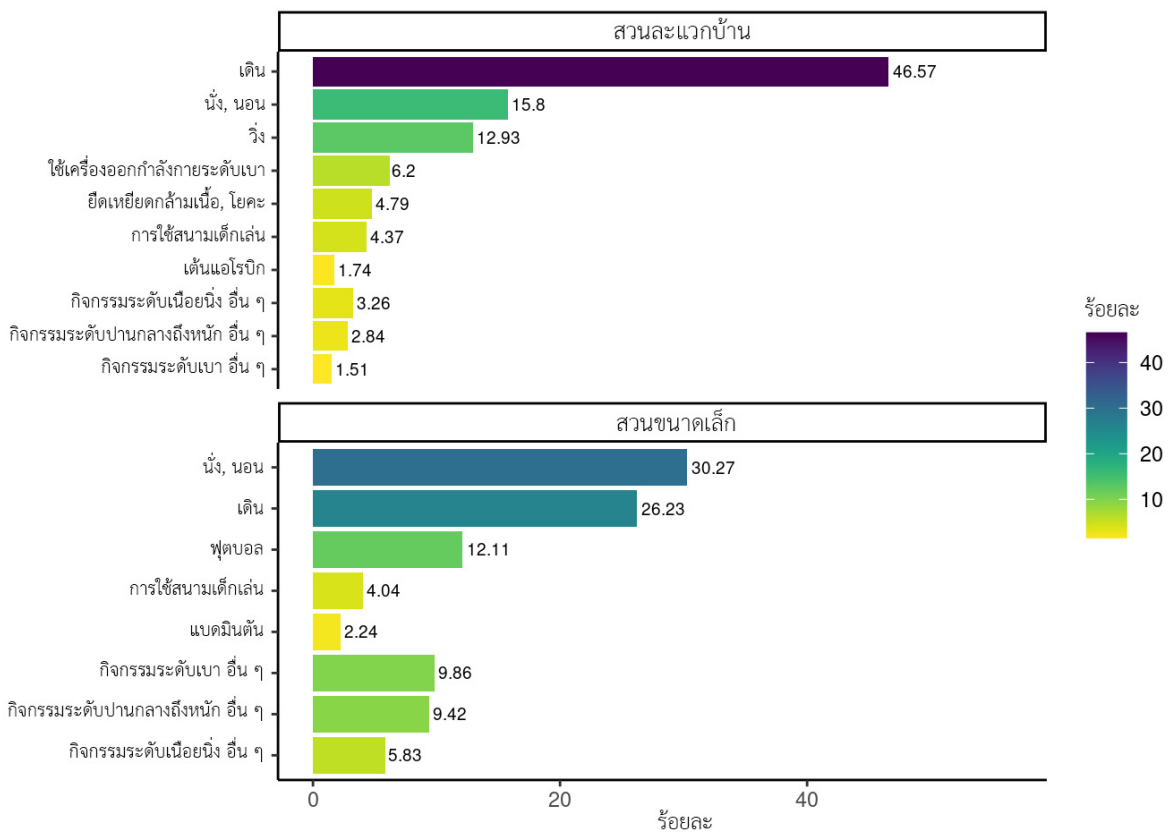
ผลการสำรวจผู้ใช้งานสวนขนาดเล็ก มีดังนี้ ทั้งในวันธรรมดาและวันหยุด และทั้งช่วงเช้าและช่วงเย็น พบว่าผู้ใช้งานเป็นเพศชายมีสัดส่วนมากกว่า โดยในวันธรรมดาช่วงเช้าและช่วงเย็นมีสัดส่วน ร้อยละ 67.31 และ ร้อยละ 68.15 ตามลำดับ เช่นเดียวกับในช่วงวันหยุด ที่ผู้ใช้งานส่วนใหญ่เป็นเพศชายทั้งในช่วงเช้าและช่วงเย็น โดยมีสัดส่วนของเพศหญิง ร้อยละ 52.94 และร้อยละ 59.62 ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนรวมผู้ใช้งานสวนสาธารณะประเภทสวนขนาดเล็กจำแนกตามเพศ

วัน	เวลา		เพศชาย	เพศหญิง	รวม
วันธรรมดา	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	35	17	52
		ร้อยละ	(67.31)	(32.69)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	92	43	135
		ร้อยละ	(68.15)	(31.85)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	127	60	187
		ร้อยละ	(67.91)	(32.09)	(100)
วันหยุด	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	27	24	51
		ร้อยละ	(52.94)	(47.06)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	124	84	208
		ร้อยละ	(59.62)	(40.38)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	151	108	259
		ร้อยละ	(58.30)	(41.70)	(100)

4.5 ประเภทการประกอบกิจกรรมทางกายของผู้ใช้งานสวน

ในภาพรวมผู้ใช้งานสวนละแวกบ้านประกอบกิจกรรมการเดินมากที่สุด (ร้อยละ 46.57) รองลงมา ได้แก่ การนั่งหรือการนอน (ร้อยละ 15.8) การวิ่ง (ร้อยละ 12.93) การใช้เครื่องออกกำลังกายระดับเบา (ร้อยละ 6.2) และการยืดเหยียดกล้ามเนื้อหรือการเล่นโยคะ (ร้อยละ 4.79) ตามลำดับ โดยสวนขนาดเล็กประกอบกิจกรรมสูงสุดที่ 5 อันดับแรกแตกต่างกันออกไป โดยสูงสุดเป็นการนั่งหรือนอน (ร้อยละ 30.27) รองลงมาได้แก่ การเดิน (ร้อยละ 26.23) การเล่นฟุตบอล (ร้อยละ 12.11) การใช้สนามเด็กเล่น (ร้อยละ 4.04) และการเล่นแบดมินตัน (ร้อยละ 2.24) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 สัดส่วนผู้ใช้งานสวนสาธารณะจำแนกตามประเภทการประกอบกิจกรรมในสวนละเวกบ้านและสวนขนาดเล็ก

4.6 ประเภทการประกอบกิจกรรมทางกายของผู้ใช้งานสวน

4.6.1 สวนละเวกบ้าน

ผู้ใช้งานสวนละเวกบ้านนิยมประกอบกิจกรรมทางกายระดับเบามากที่สุด (ร้อยละ 63.44) เช่น การเดิน การใช้ อุปกรณ์ออกกำลังกาย การใช้งานสนามเด็กเล่น รองลงมาคือ กิจกรรมระดับเบาน้อย (ร้อยละ 19.06) เช่น การนั่งหรือการนอน และ กิจกรรมระดับปานกลางถึงหนัก (ร้อยละ 17.54) เช่น การวิ่ง การเต้นแอโรบิก โดยปัจจัยด้านช่วงเวลาพบว่า ในทั้งช่วงเช้าและเย็น มีสัดส่วนระดับกิจกรรมทางกายระดับเบามากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ซึ่งมีความสอดคล้องกันทั้งในช่วงวันธรรมดาและวันหยุด โดยลำดับที่ 2 ของช่วงเช้าจะเป็นระดับกิจกรรมทางกายในระดับปานกลางถึงหนัก ขณะที่ช่วงเย็นจะเป็นระดับกิจกรรมทางกายในระดับเบาน้อย ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนรวมผู้ใช้งานสวนสาธารณะประเภทสวนละอองน้ำจำแนกตามระดับการประกอบกิจกรรม

วัน	เวลา		ระดับเนือยนิ่ง	ระดับเบา	ระดับปานกลาง และหนัก	รวม
วันธรรมดา	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	97	539	133	769
		ร้อยละ	(12.61)	(70.09)	(17.30)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	433	1,284	385	2,102
		ร้อยละ	(20.60)	(61.08)	(18.32)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	530	1,823	518	2,871
		ร้อยละ	(18.46)	(63.50)	(18.04)	(100)
วันหยุด	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	114	653	165	932
		ร้อยละ	(12.23)	(70.06)	(17.70)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	451	1,169	323	1,943
		ร้อยละ	(23.21)	(60.16)	(16.62)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	565	1,822	488	2,875
		ร้อยละ	(19.65)	(63.37)	(16.97)	(100)
รวม			1,095	3,645	1,006	5,746
ร้อยละ			(19.06)	(63.44)	(17.51)	(100)

4.6.2 สวนขนาดเล็ก

ผู้ใช้งานสวนขนาดเล็กนิยมประกอบกิจกรรมทางกายระดับเบามากที่สุด (ร้อยละ 40.13) เช่น การเดิน การใช้อุปกรณ์ออกกำลังกาย การใช้งานสนามเด็กเล่น รองลงมาคือ กิจกรรมระดับเนือยนิ่ง (ร้อยละ 36.10) เช่น การนั่งหรือการนอน และกิจกรรมระดับปานกลางถึงหนัก (ร้อยละ 23.77) เช่น การวิ่ง การเต้นแอโรบิก โดยปัจจัยด้านช่วงเวลาพบว่า ในทุกช่วงเวลา มีสัดส่วนระดับกิจกรรมทางกายระดับเบามากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 ซึ่งมีความสอดคล้องกันทั้งในช่วงวันธรรมดาและวันหยุด โดยลำดับที่ 2 เป็นกิจกรรมระดับเนือยนิ่ง ยกเว้นช่วงเย็นของวันหยุดที่พบกิจกรรมระดับเนือยนิ่งสูงที่สุด โดยลำดับที่ 2 เป็นกิจกรรมระดับเบา ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนรวมผู้ใช้งานสวนสาธารณะประเภทสวนขนาดเล็กจำแนกตามระดับการประกอบกิจกรรม

วัน	เวลา		ระดับเนือยนิ่ง	ระดับเบา	ระดับปานกลาง และหนัก	รวม
วันธรรมดา	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	17	35	0	52
		ร้อยละ	(32.69)	(67.31)	(0.00)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	47	61	27	135
		ร้อยละ	(34.81)	(45.19)	(20.00)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	64	96	27	187
		ร้อยละ	(34.22)	(51.34)	(14.44)	(100)
วันหยุด	ช่วงเช้า	จำนวน (คน)	10	36	5	51
		ร้อยละ	(19.61)	(70.59)	(9.80)	(100)
	ช่วงเย็น	จำนวน (คน)	87	47	74	208
		ร้อยละ	(41.83)	(22.60)	(35.58)	(100)
	รวม	จำนวน (คน)	97	83	79	259
		ร้อยละ	(37.45)	(32.05)	(30.50)	(100)
รวม			161	179	106	446
ร้อยละ			(36.10)	(40.13)	(23.77)	(100)

5. อภิปรายผล

5.1 จำนวนของผู้ใช้งาน วัน และเวลาการใช้งานสวนสาธารณะขนาดเล็ก

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้งานสวนสาธารณะขนาดเล็กอย่างชัดเจน โดยอาจเป็นผลมาจากสวนสาธารณะมีพื้นที่กว้างกว่าสวนขนาดเล็ก สอดคล้องกับขนาดของพื้นที่สวนสาธารณะที่เพิ่มขึ้น มีโอกาสให้เกิดจำนวนผู้ใช้งานและมีกิจกรรมทางกายในสวนที่มากขึ้น (Arifwidodo & Chandrasiri, 2020) รวมถึงสวนสาธารณะมีสิ่งอำนวยความสะดวกและพื้นที่ประกอบกิจกรรมที่หลากหลายกว่าจึงดึงดูดผู้ใช้งานได้มากกว่า (Chow et al., 2016) ส่วนปัจจัยด้านวันพบว่า สวนสาธารณะมีจำนวนผู้ใช้งานในวันธรรมดาและวันหยุดไม่แตกต่างกัน ต่างจากสวนขนาดเล็กที่มีจำนวนผู้ใช้งานในวันหยุดมากกว่าวันธรรมดาชัดเจนเช่นเดียวกับสวนสาธารณะเทศบาลเมืองเบตง (รุ่งโรจน์กำเนิด และ สุขมาก, 2565) และสวนสาธารณะบึงจอมบึง (นัฐศิพร แสงเนียน และ สิกิต อธิพิโตโต, 2563) และปัจจัยด้านช่วงเวลาพบว่า ช่วงเย็นมีผู้ใช้งานสวนสาธารณะมากกว่าช่วงเช้าชัดเจน ทั้งนี้ สวนสาธารณะยังคงมีผู้ใช้งานสวนจำนวนมากในเวลา 19.00 น. ต่างจากสวนขนาดเล็กซึ่งมีผู้ใช้งานลดลงชัดเจนในเวลา 19.00 น. จากการสำรวจพบว่า สาเหตุด้านความปลอดภัยในการใช้งานในช่วงเวลากลางคืน จากปัญหาด้านแสงสว่างที่ไม่ทั่วถึงทั้งบริเวณ ส่งผลให้ระบบการรักษาความปลอดภัยในสวนสาธารณะขนาดเล็กไม่เพียงพอ ทำให้ผู้ใช้งานมีจำนวนลดลงในช่วงเวลากลางคืน (Cohen & Leuschner, 2018) จึงควรเพิ่มมาตรการด้านความปลอดภัยสำหรับสวนขนาดเล็กมากขึ้น เช่น การติดตั้งหลอดไฟ การตรวจตราของเจ้าหน้าที่ หรือการตัดแต่งต้นไม้ให้เป็นระเบียบไม่บดบังสายตา (Lis et al., 2019) เพื่อเพิ่มระยะเวลาการใช้งานในสวนสาธารณะได้นานขึ้น นอกจากนี้การเดินทางอาจมีผลต่อช่วงเวลาการเข้าใช้งานเนื่องจากสวนสาธารณะรองรับผู้ใช้งานที่อาศัยอยู่ในระยะรัศมี 3 กิโลเมตร มีแนวโน้มของผู้ใช้บริการใช้เวลาในการเดินทางหลังเลิกเรียนหรือหลังเลิกงาน จึงพบผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นชัดเจนช่วงหลังจาก 17.00 น. ต่างจากสวนสาธารณะ

เล็กที่ส่วนใหญ่ผู้ใช้งานอาศัยอยู่บริเวณโดยรอบสวนในรัศมี 1 กิโลเมตร จึงพบสัดส่วนผู้ใช้งานสูงตั้งแต่ช่วงเวลา 16.00 น. เนื่องจากสามารถเข้าใช้งานสวนได้ทันทีหลังเลิกเรียนหรืองาน

5.2 ช่วงวัยของผู้ใช้งานสวนละแวกบ้านและสวนขนาดเล็ก

ผู้ใหญ่เป็นช่วงวัยที่มีสัดส่วนการใช้งานสวนมากที่สุดทั้งในสวนละแวกบ้านและสวนขนาดเล็ก สอดคล้องกับการศึกษาสวนสาธารณะในฮ่องกงที่พบว่าช่วงวัยผู้ใหญ่ มีสัดส่วนการใช้งานมากที่สุด (Chow et al., 2016) จากผลการศึกษา พบว่าช่วงวัยอื่นมีลักษณะการใช้งานแตกต่างกันตามประเภทของสวน โดยผู้สูงวัยมีสัดส่วนการใช้งานในสวนละแวกบ้านมากกว่าสวนขนาดเล็ก เนื่องจากสวนละแวกบ้านมีขนาดพื้นที่มากกว่า ประกอบกับมีเส้นทางการเดินและมีพื้นที่สำหรับการออกกำลังกายกลางแจ้งที่มากกว่า ทำให้สามารถดึงดูดผู้สูงวัยได้มาก (Zhai et al., 2020) ต่างจากวัยเด็กที่มีสัดส่วนการใช้งานในสวนขนาดเล็กมากกว่าสวนละแวกบ้าน เนื่องจากระยะทางที่ใกล้บ้านและโรงเรียน เด็กจึงสามารถเข้าถึงสวนได้ด้วยตนเอง ต่างจากสวนละแวกบ้านที่ผู้ปกครองต้องติดตามดูแล โดยอาจมีสาเหตุจากความกังวลด้านความปลอดภัยจากการเดินทาง (Cohen & Leuschner, 2018) ขณะที่วัยรุ่นมีสัดส่วนการใช้งานสวนสาธารณะต่ำ ทั้งในสวนละแวกบ้านและสวนขนาดเล็ก เนื่องจากเป็นช่วงวัยที่นิยมประกอบกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งกิจกรรมในโรงเรียน กิจกรรมกลุ่มตามสถานที่อื่น ๆ รวมถึงการเล่นกีฬา จึงอาจเป็นผลให้มีการใช้งานในสวนสาธารณะไม่มากนัก (Chow et al., 2016) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการเข้าใช้งาน ผู้สูงวัยเป็นช่วงวัยเดียวที่มีจำนวนผู้ใช้งานในสวนละแวกบ้านและสวนขนาดเล็กค่อนข้างคงที่ทั้งในช่วงเช้าและช่วงเย็น แต่ยังคงมีสัดส่วนการใช้งานโดยรวมไม่มากนักโดยเฉพาะช่วงเช้า จึงควรสนับสนุนกิจกรรมช่วงเช้าภายในสวนเพื่อตอบสนองต่อการใช้งานและการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้สูงวัย ซึ่งช่วยลดความเครียดในผู้สูงวัยได้ (Yung et al., 2016) เป็นการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงวัย

5.3 เพศของผู้ใช้งานสวนละแวกบ้านและสวนขนาดเล็ก

ในสวนละแวกบ้านเพศชายและหญิงมีสัดส่วนการเข้าใช้งานสวนไม่แตกต่างกัน ต่างจากสวนขนาดเล็กที่มีสัดส่วนผู้ใช้งานเพศชายมากกว่าเพศหญิงชัดเจน จากการสำรวจพบว่า สาเหตุด้านความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย แสงสว่าง รวมถึงการมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในสวนขนาดเล็กไม่พร้อมเท่ากับสวนละแวกบ้าน จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ใช้งานเพศหญิงรู้สึกถึงความปลอดภัยที่น้อยกว่า มีความกังวลด้านความปลอดภัยมากกว่าเพศชาย จึงทำให้มีสัดส่วนการเข้าใช้งานของเพศหญิงในสวนขนาดเล็กมีน้อย (Polko & Kimic, 2022) ดังนั้น การเพิ่มความปลอดภัยให้กับสวนจึงอาจสนับสนุนการเข้าใช้งานสวนขนาดเล็กของผู้ใช้งานเพศหญิงได้

5.4 ลักษณะการประกอบกิจกรรมของผู้ใช้งานสวนละแวกบ้านและสวนขนาดเล็ก

ผู้ใช้งานสวนละแวกบ้านและสวนขนาดเล็ก มีระดับกิจกรรมทางกายระดับเบาเป็นสัดส่วนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Arifwidodo and Chandrasiri (2020) และ (นัฐศิพร แสงเยื่อน และ สิกิต อธิวิโดโด, 2563) ที่พบว่าผู้ใช้งานสวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร มีการเดินถึงร้อยละ 45 และสวนสุขภาพราชพฤกษ์มีการเดินถึงร้อยละ 50.6 ซึ่งเป็นกิจกรรมที่อยู่ในกิจกรรมทางกายระดับเบาที่มีสัดส่วนสูงที่สุด ทั้งนี้ กิจกรรมในผลการศึกษาพบว่า สวนละแวกบ้านมีกิจกรรมการเดินและวิ่ง รวมกันถึงร้อยละ 59.5 ในขณะที่สวนขนาดเล็กไม่พบการวิ่ง แต่พบการเดินเพียงร้อยละ 26.23 เนื่องจากสวนสาธารณะขนาดเล็กมักไม่มีเส้นทางสำหรับการเดินวิ่งที่ชัดเจนหรือมีเส้นทางการเดินวิ่งที่จำกัด ทำให้เส้นทางขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้กิจกรรมการเดินวิ่งน้อยกว่าสวนละแวกบ้านที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่กว่า และมีเส้นทางเดินวิ่งยาวต่อเนื่องมากกว่า (Liu et al., 2022; Zhai et al., 2020) ทั้งนี้ สวนสาธารณะที่มีลานกีฬาหรือพื้นที่ประกอบกิจกรรมกีฬาแบบกลุ่ม จะสามารถทำให้ผู้ใช้สวนมีระดับกิจกรรมทางกายในระดับปานกลางถึงหนักที่สูงขึ้นได้ (Duncan et al., 2021) นอกจากนี้ยังพบว่าสวนขนาดเล็กมีการประกอบกิจกรรมของผู้ใช้งานสวนที่หลากหลายกว่าสวนละแวกบ้าน อาจมีสาเหตุมาจากสวนละแวกบ้านมีการจัดพื้นที่ประกอบกิจกรรมที่ชัดเจน ทำให้รูปแบบกิจกรรมมีความจำกัด ต่างจากสวนขนาดเล็กที่มีความยืดหยุ่นต่อการใช้งาน

มากกว่า (Zhou et al., 2022) ในการออกแบบปรับปรุงสวนสาธารณะ ควรจัดหาพื้นที่ลานกิจกรรมที่สามารถใช้งานได้หลากหลาย เพื่อการคำนึงถึงความหลากหลายต่อการใช้งานของกิจกรรม ช่วงเวลา และผู้ใช้ที่หลากหลายในสวนสาธารณะขนาดเล็กมากยิ่งขึ้น รวมถึงสร้างเส้นทางที่มีความต่อเนื่อง ไม่เกิดการตัดกัน เพื่อประโยชน์สำหรับกิจกรรมด้านการเดินวิ่ง ซึ่งเป็นกิจกรรมยอดนิยมในการใช้งานในสวนสาธารณะขนาดเล็ก และเป็นการส่งเสริมให้มีกิจกรรมทางกายระดับปานกลางในแต่ละสวนเพิ่มขึ้น เพื่อสุขภาพของประชาชนดียิ่งขึ้น

6. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องลักษณะการใช้งานสวนขนาดเล็กและสวนละแวกบ้าน กรณีศึกษากรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า สวนทั้ง 2 ประเภทมีความแตกต่างกันในด้านปริมาณผู้มาใช้งานและช่วงเวลาการใช้งาน อันเนื่องมาจากขนาดพื้นที่ ลักษณะพื้นที่ ประกอบกิจกรรม และปัจจัยด้านความปลอดภัย โดยสวนขนาดเล็กมักตั้งอยู่ใกล้ชุมชน จึงสะดวกต่อการเข้าถึงของผู้ใช้งานต่างจากสวนละแวกบ้านที่ให้บริการผู้ที่อาศัยอยู่ไกลออกไปผู้ใช้งานส่วนใหญ่จึงต้องใช้เวลาในการเดินทางมากกว่า ในด้านกิจกรรมพบว่าสวนทั้ง 2 ประเภทมีผู้ใช้งานส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมระดับเบา อย่างไรก็ตาม สวนขนาดเล็กพบความหลากหลายของกิจกรรมมากกว่า แม้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะสำหรับการออกกำลังกายน้อยกว่า เนื่องจากมีพื้นที่เอนกประสงค์เอื้อต่อการใช้งานที่ยืดหยุ่น รองรับกิจกรรมได้หลายรูปแบบ ปัจจัยด้านความปลอดภัยเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการใช้งาน โดยเฉพาะในเพศหญิงและเด็ก โดยสวนขนาดเล็กที่ขาดแสงไฟในเวลากลางคืน ไม่มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และไม่มีการจัดการพื้นที่ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย จึงมีสัดส่วนผู้ใช้งานเพศหญิงน้อยกว่าเพศชาย

ดังนั้น จากผลการศึกษาและการอภิปรายผลนั้น แสดงให้เห็นถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในสวนที่สะท้อนถึงระดับกิจกรรมทางกาย แม้ว่าในสวนละแวกบ้านและสวนขนาดเล็กจะมีสัดส่วนระดับกิจกรรมทางกายระดับเบามากที่สุด อย่างไรก็ตาม พบสัดส่วนกิจกรรมทางกายระดับเบาน้อยกว่า ซึ่งข้อค้นพบในกิจกรรมทางกายระดับเบาหรือระดับปานกลางถึงหนักจากการใช้งานในสวนสาธารณะเพื่อประกอบกิจกรรมทางกายนั้น ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อสุขภาพของประชากรในชุมชน ที่สามารถลดโอกาสหรือปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรังได้ ทั้งนี้ การมีอยู่หรือเพิ่มขึ้นของสวนสาธารณะขนาดเล็ก เช่น สวนละแวกบ้านและสวนขนาดเล็กนั้นเป็นข้อควรพิจารณาในการพัฒนาเมืองสุขภาวะ โดยในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้งาน หรือการเพิ่มจำนวนผู้ใช้สวน ควรให้ความสำคัญต่อข้อควรคำนึงในการออกแบบและพัฒนาพื้นที่สวน ทั้งในด้านตำแหน่งที่ตั้งของสวนที่เข้าถึงง่ายอยู่ในย่านชุมชน ความปลอดภัยของแสงไฟส่องสว่าง การออกแบบที่คำนึงถึงมุมมองด้านความปลอดภัยและการมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ นอกจากนี้ประเด็นด้านสุขภาวะประชากรในชุมชนควรให้ความสำคัญต่อการออกแบบพื้นที่ที่มีความยืดหยุ่นต่อการประกอบกิจกรรมหลากหลายประเภท เช่น ลานเปิดโล่ง ลานอเนกประสงค์ เพื่อเพิ่มโอกาสให้เกิดกิจกรรมประเภทกีฬาหรือกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งเป็นส่วนกระตุ้นให้เกิดระดับกิจกรรมทางกายในระดับปานกลางถึงหนักได้ นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญในการออกแบบเส้นทางวิ่งและเดินให้แยกจากกันชัดเจนและมีความต่อเนื่องในเส้นทาง ไม่พบจุดตัดที่ก่อให้เกิดอันตรายมากนัก เนื่องจากไม่พบกิจกรรมการวิ่งในสวนขนาดเล็ก เพราะจากการสำรวจและสังเกตการณ์พบความไม่ชัดเจนของเส้นทางดังกล่าว เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานในทุกเพศ ทุกวัย และทุกช่วงเวลา

7. เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพมหานคร. (ม.ป.ป.). *นิยาม พื้นที่สีเขียว สวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร 7 ประเภท*.
<http://203.155.220.118/userfiles/files/park%20type.pdf>
- นัฐศิพร แสงเนียน และ สิกิต อริฟวิโดโด (2563). ลักษณะกิจกรรมทางกายและความพึงพอใจในการใช้สวนสาธารณะ: กรณีศึกษาตำบลจอมบึงจังหวัดราชบุรี. หน้าจั่ว, ปีที่ 35 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563). <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/NAJUA-Arch/article/view/256379>
- นิลบล คล่องเวสสะ (2544). *การวางแผนและออกแบบสวนสาธารณะและพื้นที่นันทนาการ*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลยา รุ่งโรจน์กำเนิด และ เพ็ญ สุขมาก (2565). พฤติกรรม และระดับกิจกรรมทางกายของผู้ใช้สวนสาธารณะ เทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา. *Thaksin University Online Journal*, 2022; 2022(1): EHST-029 (110).
<https://www.thaiscience.info/Journals/Article/TSUJ/10996857.pdf>
- อาชญญา รัตนอุบล และคณะ. (2548). *รายงานการวิจัยการจัดการเรียนรู้ของแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต:ห้องสมุดประชาชน*.
<http://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/785-file.pdf>
- Arifwidodo, S. D. (2020). *Park Matters Mainstreaming Physical Activity in Landscape Architecture Design*. Graphico Systems Co., Ltd.
- Arifwidodo, S. D., & Chandrasiri, O. (2020). Association between park characteristics and park-based physical activity using systematic observation: insights from Bangkok, Thailand. *Sustainability*, 12(6), 2559. <https://doi.org/10.3390/su12062559>
- Chandrasiri, O., & Arifwidodo, S. (2017). Inequality in active public park: A case study of Benjakitti Park in Bangkok, Thailand. *Procedia Engineering*, 198, 193-199. <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2017.07.083>
- Chow, B. C., McKenzie, T. L., & Sit, C. H. (2016). Public parks in Hong Kong: Characteristics of physical activity areas and their users. *International journal of environmental research and public health*, 13(7), 639. <https://doi.org/10.3390/ijerph13070639>
- Cohen, D. A., & Leuschner, K. J. (2018). How Can Neighborhood Parks Be Used to Increase Physical Activity?. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2018. In. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC6557046/>
- Debnath, S., & Das, P. K. (2023). Green Space and the Risk of Non-communicable Diseases: A Study of Urban Residents in Dhaka City. *European Journal of Development Studies*, 3(6), 37-45. <https://doi.org/10.24018/ejdevelop.2023.3.6.313>
- Douglas, O., Lennon, M., & Scott, M. (2017). Green space benefits for health and well-being: A life-course approach for urban planning, design and management. *Cities*, 66, 53-62. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2017.03.011>
- Duncan, M. J., Bell, T., & Austin, G. (2021). The effect of local neighbourhood park redevelopments on park visitations and user physical activity levels: a pre-post test evaluation. *Journal of Public Health*, 1-7. <http://dx.doi.org/10.1007/s10389-020-01451-4>
- Evenson, K. R., Jones, S. A., Holliday, K. M., Cohen, D. A., & McKenzie, T. L. (2016). Park characteristics, use, and physical activity: A review of studies using SOPARC (System for Observing Play and Recreation in Communities). *Preventive Medicine*, 86, 153-166. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2016.02.029>

- Hashim, N. I., Yusof, N. H. S., Anuar, A. N. A., & Sulaiman, F. C. (2019). The restorative environment offered by pocket park at Laman Standard Chartered Kuala Lumpur. *Journal of Hotel & Business Management*, 8, 194. <https://doi.org/10.35248/2169-0286.19.8.194>
- Jabbar, M., Yusoff, M. M., & Shafie, A. (2022). Assessing the role of urban green spaces for human well-being: a systematic review. *GeoJournal*, 87(5), 4405–4423. <https://doi.org/10.1007/s10708-021-10474-7>
- Kerishnan, P. B., & Maruthaveeran, S. (2021). Factors contributing to the usage of pocket parks – A review of the evidence. *Urban Forestry & Urban Greening*, 58, 126985. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.126985>
- Lis, A., Pardela, L., & Iwankowski, P. (2019). Impact of vegetation on perceived safety and preference in city parks. *Sustainability*, 11(22), 6324. <https://doi.org/10.3390/su11226324>
- Liu, Y., Hu, J., Yang, W., & Luo, C. (2022). Effects of urban park environment on recreational jogging activity based on trajectory data: A case of Chongqing, China. *Urban Forestry & Urban Greening*, 67, 127443. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.127443>
- McKenzie, T. L., Cohen, D. A., Sehgal, A., Williamson, S., & Golinelli, D. (2006). System for Observing Play and Recreation in Communities (SOPARC): reliability and feasibility measures. *Journal of Physical Activity and Health*, 3(s1), S208-S222. <https://doi.org/10.1123/jpah.3.s1.s208>
- Menhas, R., Dai, J., Ashraf, M. A., M Noman, S., Khurshid, S., Mahmood, S., Weng, Y., Ahmad Laar, R., Sang, X., & Kamran, M. (2021). Physical inactivity, non-communicable diseases and national fitness plan of China for physical activity. *Risk Management and Healthcare Policy*, 2319-2331. <https://doi.org/10.2147/RMHP.S258660>
- Polko, P., & Kimic, K. (2022). Gender as a factor differentiating the perceptions of safety in urban parks. *Ain Shams Engineering Journal*, 13(3), 101608. <https://doi.org/10.1016/j.asej.2021.09.032>
- Thaweepworadej, P. (2021). *Urbanisation and its implications for tropical urban ecosystems in Bangkok, Thailand* (PhD thesis, The University of Sheffield). White Rose eTheses Online. <https://etheses.whiterose.ac.uk/id/eprint/29691/>
- Wood, L., Hooper, P., Foster, S., & Bull, F. (2017). Public green spaces and positive mental health—investigating the relationship between access, quantity and types of parks and mental wellbeing. *Health & place*, 48, 63-71. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2017.09.002>
- Yung, E. H., Conejos, S., & Chan, E. H. (2016). Social needs of the elderly and active aging in public open spaces in urban renewal. *Cities*, 52, 114-122. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2015.11.022>
- Zhai, Y., Li, D., Wang, D., & Shi, C. (2020). Seniors' physical activity in neighborhood parks and park design characteristics. *Frontiers in Public Health*, 8, 322. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2020.00322>
- Zhang, H., & Han, M. (2021). Pocket parks in English and Chinese literature: A review. *Urban Forestry & Urban Greening*, 61, Article 127080. <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.127080>
- Zhou, C., Xie, M., Zhao, J., & An, Y. (2022). What affects the use flexibility of pocket parks? Evidence from Nanjing, China. *Land*, 11(9), 1419. <https://doi.org/10.3390/land11091419>